

Souhlas a poučení o dárčovství lymfocytů a leukaferéze

Lymfocyty představují jeden z typů bílých krvinek, které odpovídají za obranyschopnost. Lymfocyty se mohou využít k řešení situace, kdy u pacienta po úspěšné transplantaci krvetvorných buněk dochází k návratu nádorového onemocnění krvetvorby. Tyto buňky získané z periferní krve původního dárce krvetvorných buněk, od kterého byl pacient transplantován, mohou svým imunitním působením zničit nádorové buňky a navodit dlouhodobé vyléčení krevního nádorového onemocnění.

Leukaferéza je metoda odběru dárčovských lymfocytů z periferní krve zdravého dárce. Lymfocyty se z krve dárce oddělují pomocí separátoru krevních buněk. Při odběru se krev ze žíly odvádí hadičkou do přístroje, kde prochází přes speciální odstředivku. V ní se krev rozděluje na jednotlivé složky podle jejich rozdílné hustoty. Lymfocyty se sbírají spolu s malým množstvím krevní plazmy (do 300 ml) do zvláštního vaku, ostatní krevní složky se opět mísí a plná krev se nepoškozená vrací zpět dárci do druhé žíly. Jako žilní přístup se využívají periferní žíly na předloktí nebo žilní katétr (dialyzační kanyla) zavedený nejčastěji do tříselné žíly u těch dárců, jejichž periferní žíly jsou pro účely odběru nedostatečné. Do žíly se katétr zavádí po předchozím znecitlivění místa vpichu. Připevňuje se ke kůži dvěma stehy, aby se zabránilo jeho případnému uvolnění.

Doba trvání odběru závisí na hmotnosti pacienta a dárce a zpravidla se pohybuje okolo 2 - 3 hodin. Během odběru si můžete číst, sledovat televizi. Po dobu leukaferézy je přítomná vyškolená odběrová sestra a lékař, kteří kontrolují Váš zdravotní stav i správný průběh odběru. Správný chod přístroje je zabezpečen počítačově řízeným kontrolním systémem, který reaguje na neobvyklé situace a každou hlásí personálu. Odběr probíhá v uzavřeném sterilním systému pro jednorázové použití, proto nehrozí žádné riziko přenosu infekčního onemocnění. Během odběru bude k Vaší krvi přidáván v malém množství protisrážlivý roztok, který zajišťuje hladký průtok krve přístrojem. Rostok je tvořen směsí kyseliny citrónové, citrátu sodného a glukózy – tyto látky organismus zpracuje a neovlivní Vaši krevní srážlivost.

Zotavení po aferéze by mělo být rychlé. V případě, že není nutné zavést centrální žilní katétr, není nemocniční pobyt podmínkou odběru lymfocytů z periferní krve.

Odebrané lymfocyty jsou dále využity k léčebným účelům a jsou obratem transportovány k pacientovi pro účely transplantace. Část buněk je zpravidla zamražena a uchovávána ve tkáňové bance pro další použití u stejného příjemce (tzn. celá odebraná dávka se nepodává najednou).

Máte právo na plné obeznámení se s výsledky vyšetření provedených v souvislosti s odběrem (např. hodnoty krevního obrazu, infekce hepatitidy B, C, syfilis a HIV).

Dárčovství je zcela dobrovolné a máte plné právo od něj kdykoliv odstoupit bez udání důvodů

Přehled komplikací a rizik v souvislosti s leukaferézou:

- Při odběru (leukaferéze) se může objevit pocit brnění prstů, mravenčení jazyka a obličeje, případně křeče končetin a obličeje vznikající v souvislosti s přechodným snížením hladiny vápníku v krvi. Projevy jsou potlačovány doplněním vápníku v nápoji (šumivé kalcium) nebo injekcí roztoku aplikovaného do návratné hadičky.
- Může se objevit celková reakce s nevolností závratěmi až kolapsem při obtížném a pomalejším přizpůsobení krevního oběhu změnám při odběru nebo i nepřiměřenou psychickou reakcí (strach, nervozita).
- V místě vpichu do žíly může vzniknout krevní výron (modřina). Riziko této komplikace je sníženo správným stlačením a ošetřením místa vpichu po odběru.
- Jednoznačně nelze vyloučit možnost rozvoje komplikací takového charakteru, které mohou vést k závažnému poškození zdraví dárce: např. závažné alergické reakce, infekce, poruchy srdečního rytmu, trombozy a embolie nebo krvácení, cévní mozkové příhody, srdeční selhávání, infarkt myokardu.

- Procedura odběru nemusí být vždy technicky úspěšná a nemusí se podařit získat dostatečný počet buněk.

Bezpečnostní opatření v souvislosti s leukaferézou:

- Před odběrem, stejně jako při běžném darování krve, je důležité se dostatečně najíst a napít.
- Tři dny před odběrem (leukaferézou) se nesmí užívat léky s obsahem kyseliny acetylsalicylové (např. Acylpyrin, Anopyrin) nebo jiné podobné protizánětlivé léky (např. Ibuprofen, Ibalgin, Brufen), které mohou zvýšit riziko krvácivých komplikací.
- Hlaste obratem jakékoliv změny vašich pocitů v porovnání s obdobím před zahájením odběru.
- Po odběru při ambulantním výkonu zůstáváte ještě cca 1 hodinu pod dohledem odběrového centra a teprve poté můžete opustit nemocnici.
- Po dobu několika následujících hodin byste se měl(a) vyhnout větší fyzické námaze a jiným aktivitám, které organismus výrazně zatěžují.

Před každým odběrem budete o možnosti uvedených nežádoucích reakcí opakovaně poučen(a). Při větších problémech lze leukaferézu kdykoliv (předčasně) ukončit.

Úlevy pro dárce darující krevtvořné buňky pacientovi:

- V souvislosti s odběrem máte právo čerpat 4 dny (96 hodin) plně placeného pracovního volna (nejedná se tedy o pracovní neschopnost) a současně máte právo jako dárci krve uplatnit odpis určité částky ze základu daně z vašeho příjmu, příslušná potvrzení vám budou poskytnuta.
- Dárce má nárok na náhradu cestovních nákladů nebo dopravy - uhraditelem je zdravotní pojišťovna případného příjemce krevtvořných buněk.

Jméno dárce:, narozen(a) dne.....

Potvrzuji, že jsem si přečetl(a) poučení a jeho obsahu jsem porozuměl(a). Všechny mé dotazy byly uspokojivě zodpovězeny. Neznámé pojmy mi byly dostatečně vysvětleny, takže je vyloučeno nedorozumění či omyl.

Dávám plný, vědomý, informovaný souhlas k odběru mých lymfocytů z krve žilního řečiště metodou leukaferézy, jak uvedeno výše. Souhlasím s odběrem lymfocytů prostřednictvím separátoru krevních buněk (leukaferéza) a s infúzí protisrážlivého roztoku během separace.

Dávám plný, vědomý, informovaný souhlas k zavedení žilního katétru do tříselné nebo jiné vhodné žíly bude-li potřebné za účelem odběru krevtvořných buněk na separátoru.

Prohlašuji, že jsem měl(a) dostatek příležitostí, abych byl(a) seznámen(a) s cílem procedury i formou praktického provedení. Byl(a) jsem rovněž informován(a) o případných komplikacích, které by mohly vzniknout v průběhu výkonu nebo po něm. Byl(a) jsem seznámen(a) rovněž s bezpečnostními pokyny, které se musí dodržovat.

Byl(a) jsem seznámen(a) s vyšetřeními prováděnými v souvislosti s odběrem, nakládáním s odebranými buňkami. Byl(a) jsem seznámen(a) se svým právem na seznámení se s výsledky veškerých vyšetření provedených v souvislosti s odběrem

Souhlasím s tím, aby nezbytně nutné statistické údaje získané v souvislosti s dárcovstvím krevtvořných buněk mou osobou, mohly být využity k medicínským a vědeckým účelům Hematologicko-onkologického oddělení FN v Plzni, které s nimi může dále nakládat.

Prohlašuji, že jsem nezamlčel/a žádné závažné skutečnosti a že všechny mé odpovědi uvedené v dotazníku jsou úplné a pravdivé.

S plným vědomím souhlasím s výkonem. Vím, že mohu kdykoliv bez udání důvodu odstoupit od svého rozhodnutí darovat krevtovorné buňky.

V dne..... podpis.....

Potvrzuji, že jsem vysvětlil(a) jmenovanou proceduru včetně možných rizik výše uvedenému dárci a že jsem zodpověděl(a) všechny jeho dotazy.

lékař..... dne..... podpis.....

Vyplněný formulář se založí do koordinační složky dárce v transplantačním koordinačním centru HOO.